

אין מעמידין פרק שני עבודה זרה

לח.

עין משפט נר מצוה

קנא א ב מ"י פ"ז מהל
מכללות אסורות
הלכה ז טו סגן לאון
קמנ טו"ש"ע י"ד פ"י ק"ג
ספ"ק א:
קנב ג מ"י שם הלכה טו
טו"ש"ע שם ספ"ק
י:
קנב ד טו"ש"ע שם ספ"ק
ז:
קנב ה ו מ"י שם הל' טו
טו"ש"ע שם ספ"ק ה:
קנב ז מ"י שם הלכה טו
טו"ש"ע שם ספ"ק ו:
קנב ח טו"ש"ע שם ספ"ק
ח:
ו

רבינו חננאל (המשך)
באגם אסור. ומעשה
שהיה בעובד כוכבים אחד
היה. אבל משום בשולי
עובדי כוכבים בהאי גזווא
לא אסורי דהא א"ר יוחנן
עובד כוכבים (שהרד"ק)
[ההרד"ק] רישא שרי למיכל
ישראל מינה אפילו מריש
אוניה. אלמא לכבורי שער
קא מיכיון (לא לבשולי.
הבא נמי לגלויי קאם
מיכיון. ד"ק רבינא מהא
ד"ר יוחנן עובד כוכבים
(שהרד"ק) [ההרד"ק] רישא
פ"י שהבהב ראש כבש
העביר עורה שרי למיכל
מיש אוניה שמתבשל
לפי שעה עובד כוכבים
דשדא סיכתא לאתנא
וקבר בה ישראל קרא
ונתבשלה שרי. פ"י מי
שנתן יתירות של עץ
לייבש לנענץ בספינות
כמו מסמרים. ואמרין
פשיטא מהו דחימא
לבשולי אותן היתירות
קא מיכיון. וכיון שכוונתו
לשום בישול בעלמא האי
קרא שנתבשלה בכבשן
אסור. קמ"ל לשרורי.
פ"י לחוקק קא מיכיון ולא
לבישול. גונוין דשמעתא
עובד כוכבים שלקח
בשר מישראל ונתנו ע"ג
האור אם נתבשל כמאכל
דרוסאי מותר. ונתני מיני
ישראל בשר ע"ג גחלים
ובא עובד כוכבים ומהפך
בו עד שיבוא מביה"כ.
או מביה"ד ואינו
חושש. והני מילי דליכא
חשש דלמא חליף ליה:

אלא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא. פרש"י דרבנן גזרו משום
דחייש שמא יאכלנו דברים טמאים ויותר היה נראה לפרש
הטעם משום חתנות וכן פ"ה ב"מנתי" אומר הר"ר אברהם ז"ר דוד
דולאי שלקות אסרו חכמים כשהעובד כוכבים מנשלים צדימו אבל

כשהוא מנשל צדימו של ישראל אין
לחוש לא לחתנות ולא לשמא יאכלנו
דברים טמאים ולא הודה לו ר"ת
דולאי כיון שהעובד כוכבים מנשל לא
חלקו כלל חכמים צין רשות הישראל
לרשות העובד כוכבים כי לעולם יש
לחוש שמא לא יזהר גם צדימו של
ישראל כמו צדימו של עובד כוכבים:

איבא בנייהו דגים קטנים וארדי
ודייסא. פ"י שאינם נאכלים חיים
ואין עולין על שולחן מלכים ואור"ת
דמדנקט הני ולא נקט דבש וגבינה
שעולין על שולחן מלכים ונאכלים
חיים ש"מ דעמי למונקט דברים
שנעשה זהם לשון אחרון מוסף על
הראשון ולהקל עליו לאפילו אינו
נאכל חי כיון שאינו עולה לית ציה
משום בישולי עובדי כוכבים ולכן פסק
ר"ת דהלכתא כהני תרי לישני ואי
איכא חד מנייהו או נאכל חי או אינו
עולה אין צו משום בישולי עובדי
כוכבים דבשל סופרים הלך אחר
המיקל וראה מדאמרין לקמן
בשמעין (ע"ג) גבי משחא שליחא וכן
גבי דבש צקתא התלמוד (לקמן לו): אי
משום בישולי עובדי כוכבים נאכל
כמות שהוא חי הוא פירוש ולא שייך
ציה בישולי עובדי כוכבים אע"ג
דעולה על שולחן מלכים הוא וגם ר'
יוחנן עזר לקמן (דף נט. ע"ג) עובדא
להיתר גבי מורמוסא דשלקי עובדי
כוכבים ואכלו ישראל דאסר רשב"ל
וא"ל רבי יוחנן דמדקטורין עלך זיל
הדר דכל שאינו עולה על שולחן מלכים
אין צו משום בישולי עובדי כוכבים
ואע"ג דמורמוסא אינו נאכל כמו שהוא
חי: **דגים** קטנים מלוחים אין
בהם משום בישולי עובדי כוכבים. פ"י
אם בישול עובד כוכבים אחרי שמלחו
נאכלים סתמם מלחם אמר רב יוסף
ואם ללאן סומך עליהם משום עירובי
מזלין ולא גרס עובד כוכבים עד
ואי עזדיניהו עובד כוכבים כסא
דהרסנא כפר"ס והשתא ניחא דלא
תקשי לקמן דר' יוחנן דאסר דג מליח
וצ"ל לזויה דהתם מיירי במלחו עובד
כוכבים והכא מיירי במלחו ישראל
ודגים קטנים מלוחים נאכלין כמו שהם

מדרבנן. שלח יהא ישראל רגיל אכלו
טמא: דגים קטנים וארדי ודייסי. אין נאכלין חיין ואין עולין על
שולחן מלכים ללישנא קמא יש צהן משום בישולי עובדי כוכבים
ללישנא בתרא שרו: ארדי. דוליי"ן: מלוחין. נאכלין כמות שהן

מחמת מלחן: כסא דהרסנא. טיגין
במוריים שומן דגים עם קמח: הרסנא
עיקר. ואותו מוריים נאכל כמות
שהוא חי ושרי: קמ"ל קימחא עיקר.
יש צו משום בישולי עובדי כוכבים
שהקמח אינו נאכל חי: כל החגצים
שבאגם. שנחרכו ונתבשלו מחמת
האור. חגב אינו טעון שחיטה: אפי'
מריש אוניה. שהאון רכה ונללית
במריכתה אפי' הכי שרי הואיל ועובד
כוכבים לא לבשל נתכוין: דשדא
סיכתא. קבילי"א בלע"ו ליבשה
במגור: וקבר זה ישראל קרא מעיקרא.

והטמין ישראל בתגור דלעת חיה
קודם שהוסק התגור והעובד כוכבים
הסיקו ונתבשלה הדלעת: שפיר דמי.
הואיל והעובד כוכבים לא לבשל
נתכוין: פשיטא. היינו דר' יוחנן:
מזו דסימא. האי עובד כוכבים
לבשולא להאי סיכתא איכונן והא לשם
בישול הסיקו: קמ"ל. דאין בישול
צללים: אלא לשרוי מאניה איכונן.
להקשות את היתד ואין דעתו לבישול:
לשרוי. לשון שרי וקיס חוק:
צן דרוסאי. לטעים היה אוכל כל
דבר המבושל קצת: צמילתא. צל
אכל הכא דמנחא אלוטמי בלאו הסיק
דעובד כוכבים הוה מנשל לה
לזמן מרובה: שפיתא קדירה
קרי כשנותנין אותה על האור:
מניסה

עובד כוכבים דהריך רישא שרי
הלכך האי עובד כוכבים דשדא סיכתא
מעיקרא שפיר דמי פשיטא מהו דתימא
לשרורי מנא קא מיכיון באר רב יהודה
לא הפך ביה הוה בשיל פשיטא אלא לאו
דאי לא הפך ביה הוה בשיל פשיטא אלא
לאו דאי לא הפך ביה הוה בשיל פשיטא
אמאי מותר בישולי של עובדי כוכבים
הוה בשיל בתרתי שעני והשתא קא בשיל
בישולא מילתא היא קמ"ל: והואמר ר'
בן דרוסאי אין בו משום בישולי עובדי
כוכבים התם כגון דאותביה בסילתא
עובד כוכבים ואותביה בשיל ישראל
בשר על גבי גחלים ובא עובד כוכבים
במבית או מבית המדרש ואינו חושש
שופתת אשה קדירה על גבי כירה
ובאת עובדת כוכבים ומגיסה

חיים אומר רבי יהודה דמדקאמר מלוחים
דאי לא תימא הכי תקשי לן להא דאמר איכא
ולמ"ד אינו עולה דגים קטנים אין צו
משום בישולי עובדי כוכבים ונאכלו
כמו שהם חיים: **קא** משמע דין קימחא
עיקר. מכלל היה ר"ת ממיר קמ"ש
ואובול"ש של עובדי כוכבים לאותם
שאינו מהירים מפת של עובדי כוכבים
למנאי ניחוש אי משום דס ביצים רוב
ציצים שלנו אין צהם דס ואי משום
ביצי עוף טמא הרי אינם מנאיים צינינו
ואי משום בישולי עובדי כוכבים והי
מאור. משמע הא אי הוה ידעי הי טהור
הוה שרי ומאן ראיא להמיר חגבים
בלא שחיטה ועוד ראיא דעופות לא
הוצרכו שחיטה: אלא שכל מפני
שהוטלו צין בהמה לדגים והלכך
לפטור בולא כלום א"א שכבר הוקפו
לנצחנה משמע הא לאו הכי פטורי
משום דהוקפו לדגים וכל שאן חגבים
שהוצרכו אחר דגים כהנהגה
במסופתא וכל נפש חיה הרומשת
במים אלו דגים ולכל הנפש השורצת
על הארץ אלו חגבים ועוד מניא
במסופתא: אוכל אדם חגבים צין
חיין צין מתין ואינו חושש וא"ת
וחיין היכי שרו הא איכא כל תשקלו
דאמרין ס"פ ר' עקיבא (שבת דף ז':)
רב חזייה לרב כהנא דקא מעבר
שושיבא אפומיה א"ל שקליה דלא
לימרו קא אכל ליה וקא עבר משום
כל תשקלו וי"ל דהא דשרי במסופתא
חיין היינו היכא שמתך ממנו
אכר אחד ורחמו היטב דליכא כל
תשקלו דאמרין צ"פ: כלל גדול
(שבת דף ע"ד: ושם ע"ג) האי מאן
דשדי סיכתא לאתנא חיין משום
מנשל היינו לענין שבת דאע"ג
לשרורי מנא קא מיכיון מנא קא
מיכיון מ"מ הוא מנשל קצת וגם
לאותו בישול גרוע הוא מתכוין
וגבי שבת החמירו להחשיבו אכל
לענין בישולי עובדי כוכבים לא
חשבו ואינו (חייב) עד שיתכוין לבישול
גמור: והתא

(א) שבת נא. מ"ק י: ימות
מו. לקמן נ"ג. (ב) וצ"ל ח"א.
(ג) עירובין ס"ה: ויש"ע.
(ד) וצ"ל דבמתן צר למי א"ר
פדתא. (ה) שבת טו.
(ו) שבת כ"ה. (ז) וע"ש מוס'
לקמן נ"ג. (ח) ד"ה ש"ג.
(ח) בחולין סד. ד"ה סומנין
איכא להפך וצ"ל באתת
ר"ת. (ט) נדלאת' בחולין
מ"א. (י) (מורמוסא פ"ע ה"ו).
(יא) וצ"ל אסור.

לענין רש"י
ברוב"ץ. פטירות.
קבילי"א. קבילי"א.
יתד, וי, וי.

מוסף רש"י
אין בהן משום בישולי
עובדי כוכבים. שגזרו חכמים
בבישולי נכרים משום חתנות
ועל שגבלא כמו שהאין
לא גזרו על בשולא, דכיון
שנאכל מנו שהוא חי אינו
בשול, ללא אהיה מרי, ולאו
נאכלת על ידי מלחן חיים
(בבב"א טו.). אפילו מריש
אוניה. ואע"פ שמתגור.
ליבשל (בבב"א טו.).
כמאכל בן דרוסאי.
לטעים היה ומבשל בישול
שע"ש (שבת כ"ג). כל שהא
מנושל בשר ישראל מנאכל
צן דרוסאי שזכר אין צמנו
משום בישולי נכרים. (שם.)

רבינו חננאל
כ"י שמואל בר יצחק
דאמר משום רב כל
הנאכל כמות שהוא בחי
אין בו משום בישולי
עובדי כוכבים. בסורא
מתנו הכי. בפומבדיתא
מתנו לה הא לא שרי
שאנו עולה על שולחן
מלכים לאכול בו את
הפת אין בו משום
בישולי עובדי כוכבים.
איכא בנייהו דגים קטנים
וארדי ודייסי דהני כגון
דגים קטנים. (וארדי ח)
אין נאכלין בחי ונאכלין
בפת. ודייסי נאכלת בחי
ואינה נאכלת בפת כ"י.
וחתה של עובדי כוכבים
מותר ולא חיישין לפת
שיש בו. שאין פת עובדי
כוכבים אסורה באילה
אי לא משום חתנות.
אבל לכותה שרי דתני ר'
חייא לתם האפוי לכותה
העשויה כלמוריס פטורה
מן החלה. אמר רב אסי
אמר רב דגים קטנים
מלוחים אין בהם משום
בישולי עובדי כוכבים.
אמר רב יוסף אם צלאן
עובד כוכבים סומך עליהן
משום ערובי בתשלין.
ואי עבידיהו עובד כוכבים
כסא דהרסנא קמחא עיקר
ולא הרסנא ולפיכך אסורי.
אמר רב ברונא אמר
רב עובד כוכבים שחיטת
אור באגם כל חגבים
שצילו נחמת האור ורי
ידעי אי טמא ואי טהור
כולן אסורין ולא מיבעיא
עובד כוכבים אלא אפילו
ישראל שחיטת האור

(א) אולי דל"ל נאכלין במי
[ומפסד דמיירי במלוחים]
הנאכלין כפת ודייסי אינה
נאכלת ממי וכו' וע"ש בזה.